

HDP Ekonomi Çalışma Grubu Covid-19 Pandemisi Döneminde Ekonomide Gelişmeler
Bülteni/Sayı-1 (06 Nisan 2020)

Ekonomik Göstergeler	11 Mart 2020 Öncesi/Covid-19 Öncesi	6 Nisan 2020/Covid-19 Devam Ederken
Dolar	6,15 TL	6,75 TL
Euro	6,95 TL	7,30 TL
Altın (Gram)	326 TL	352 TL
BİST100	89.511	90.600
CDS Risk Primi	414,76	666,82
İşsizlik (2019-Aralık)	4 milyon 394 bin	
İşsizlik (2019-Aralık)	%13,7 ¹	
İşsizlik (15-24 Yaş)	%25	
İstihdam Oranı (2019-Aralık)	%44,7	
Cari İşlemler Açığı (Ocak-2020)	1 milyar 804 milyon Dolar	
Kısa Vadeli Dış Borç (Ocak-2020)	123,6 Milyar Dolar	
Toplam Dış Borç (Aralık-2019)	437 Milyar Dolar	
Kişi Başına Düşen GSYH (Şubat-2020)	9 bin 128 Dolar	
Enflasyon (bir önceki yılın aynı ayına göre)	%12,37 (Şubat Ayı)	%11,86 (Mart Ayı)
Enflasyon (12 aylık ortalama)	%13,94 (Şubat Ayı)	%13,33
Bütçe Açığı (Şubat-2020)	7 milyar 363 milyon lira/1 milyar 197 milyon 235 dolar	
Bütçe Açığı (2020)	14 milyar 139 milyon lira/2 milyar 300 milyon dolar	

¹ Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt bölgesi %30,9 ile en yüksek işsizlik oranına sahip

Elektrik/Doğalgaz Faturalarında Yeni Dönem

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan (EPDK) yapılan açıklamaya göre, salgının yayılmasını engellemek ve sosyal izolasyonun sağlanması amacıyla elektrik ve doğal gazda üç ay süreyle "Kıyasen Fatura Düzenlemesi" yapılacak ve bu doğrultuda karantinaya alınan, idari kararlarla sayaç okumalarının durdurulduğu yerleşim yerleri ve sayaç okuma yapan çalışanlarının sosyal mesafelerini koruyamayacağı durumlarda, sayacın ev içinde olduğu hallerde tüketicinin son 2 yılın ilgili ayına ait tüketim ortalamaları üzerinden faturalandırma yapılacak. Sayaç yeniden okunabildiğinde eksik ya da fazla hesaplamalar için mahsuplaşma yapılacak.

TÜİK Çocuk İşçiliği Anket: 720 Bin Çocuk İşçi

Çocuk işçi sayısının 720 bin olarak açıklandığı TÜİK'in anketi daha önce de olduğu gibi çocuk işçiliğinin en düşük olduğu, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında yapılmış. Bu aylar, genel olarak, özellikle de tarımsal faaliyetlerin büyük ölçüde tamamlandığı ve okulların açık olduğu bir dönemi kapsadığı için çalışan çocuk sayısının en düşük olduğu zaman dilimi. Ankete Suriyeli çocuklar ve çocuk işçiliğinin resmi kılıfa sokulmuş hali olan çıraklık eklenmemiş.

Ankete göre çocuklar artık dönemselsel değil sürekli ve ücretli işçi oluyorlar. Nitekim işçileşmiş çocuk işçi oranı tüm çalışmak zorunda kalan çocuklara göre 1999'da %29; 2012'de %52 iken 2019'da %63'e çıkmıştır.²

Döviz Mevduatında Azalma

Yurt içi yerleşiklerin Döviz mevduatı 27 Şubat-27 Mart 2020 döneminde 841 milyon dolar azalarak 197.434 milyar dolara geriledi.

İstanbul'da İşsizlik Arttı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) İstanbul İstatistik Ofisi, 2019 yılına ilişkin İstanbul'daki işgücü

² <https://fisek.org.tr/tuik-calis-an-cocuk-isgucu-anketi-2019-uzerine-ilk-notlar/>

piyasaının değerlendirildiği çalışmasına göre, daha ortada salgın yokken bile 2019 yılında kentteki işsizlik oranı, ülke ortalamasının üzerinde gerçekleşerek geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 17,2; 20-24 yaş arasındaki gençlerde yüzde 25,1; sigortasız çalıştırılanların oranı ise yüzde 22,2 oldu. İstanbul'da 2019 yılında 15 yaş ve üzeri dar tanımlı işsizlik oranı bir önceki yıla göre 2,4 puan artarak, yüzde 14,9 olarak gerçekleşti. Türkiye genelinde bu oran 13,7. Şehirdeki işsiz sayısı ise bir önceki yıla göre 171 bin kişi artarak, 1 milyon 10 bin oldu. Erkeklerde işsizlik oranı yüzde 13 iken, kadınlarda yüzde 18,9'luk kesim işsiz olarak belirlendi.

Hazine Faiz Ödemesi Yapabiliyor

Türkiye'nin risk priminin artmasıyla beraber devlet giderek daha yüksek faizle borçlanmaya başlayınca, faiz ödemeleri de fahiş oranda arttı. 2017'de devlet borcuna karşılık toplam 53 milyar lira faiz ödemesi yaparken, bu tutar 2018'de 68,6 milyar liraya yükseldi. 2019'da ise faiz ödemeleri yüzde 50'ye yakın artarak 94,7 milyar lirayı buldu. Sadece faiz ödemesini finanse etmek için yaklaşık 10 milyar kez Korona yazıp 8119'a göndermek gerekiyor.

Kamu Borcu Katlanarak Artıyor

2 yılda kamunun varlıkları erdi, brüt borcu arttı. Böylece net borç katlandı. 24 Haziran seçimlerinin de içinde olduğu 2018 yılı ikinci çeyrekte kamunun net borcu 296 milyar liraydı. 2019'un son çeyreğine gelindiğinde bu tutar yüzde 136 artarak 2,5 katına çıktı. Bugün kamunun net borcu 693,1 milyar lira. Bu borcun yurttaşın başlılarıyla bitirilmesi için 69 milyar kez Korona yazıp 8119'a göndermek gerekiyor.

Kira Yoluyla İsrاف Politikası

Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre özel kesime 2019'da 2 milyar 450 milyon lira tutarında kira ödemesi yapıldı. Bu tutarın 556 milyon lirası makam araçlarının kiralari için kullanıldı. sadece bu tutarla bedeli 500 bin TL olan 1112 makam aracı satın alınabilirdi. Sadece makam araçlarının kirasını karşılamak için 56 milyon kez Korona yazıp 8119'a göndermek gerekiyor.

Kocaeli’de İş Bırakmak Yasak, Salgına Yakalanmak Serbest

Kocaeli’nin Gebze ilçesinde aynı firmaya ait yaklaşık 600 işçinin çalıştığı iki fabrikada, bir işçinin koronavirüs testinin pozitif çıkması üzerine işçilerin 14 gün süreyle iş bırakacaklarını açıklamalarının hemen ardından Kocaeli Valiliği 2 Nisan-17 Nisan 2020 tarihleri arasında şehrin tamamında tüm eylem ve etkinliklerin yasaklandığını duyurdu.

Para Basmayı Milli Dayanışma Kampanyasıyla Örtme Girişimi

Merkez Bankası yaptığı açıklamayla, AKP Genel Başkanının canlı yayında İBAN numarası vererek başlattığı “Biz Bize Yeteriz Türkiyem Milli Dayanışma Kampanyası”na 100 Milyon TL ile katıldığını duyurdu. Kendi yasasına aykırı biçimde bağış yoluyla hükümeti finanse eden Merkez Bankasının bu hamlesinin para basarak enflasyonu tetiklememek adına yapıldığı yorumları ağırlıkta oldu.

Kısa Çalışma Ödeneği Salgının Geldiği Boyutu Gösteriyor!

İŞ- KUR verilerine göre 2005 yılı Eylül ayında ilk kez yürürlüğe giren kısa çalışma ödeneğinden bugüne kadar 349 bin 798 kişi için yararlandı. Bunlara yapılan ödemelerin tutarı ise 432 milyon 468 bin 753 lira oldu. Buna karşılık şartları esnetilmiş kısa çalışma ödeneği için 3 Nisan itibariyle 70 binin üzerinde şirket başvururken, bunların çalıştırdığı işgücü sayısı 1 milyonun üzerinde.

Başka bir ifadeyle 15 günde gelen başvuru sayısı, son 15 yıllık süreçte kısa çalışma ödeneğinden yararlananların iki katına ulaşmış durumda.

İş Cinayetlerinde de Salgının Etkisi Görülüyor

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin yüzde 80’ini ulusal basından; yüzde 20’sini ise yerel basın, işçilerin mesai arkadaşları, aileleri, iş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve sendikalardan öğrendiği bilgilere dayanarak tespit ettiği ölçüde Mart ayında en az 113 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirdi. Mart ayında tespit edilebilen covid-19 nedenli en az 14 işçi ölümü var.